IL-POLITIKA MONETARJA EWROPEA

Is-Sistema Ewropea ta' Banek Ċentrali (SEBĊ) tinkludi l-BĊE u l-banek ċentrali nazzjonali tal-Istati Membri kollha tal-UE. L-objettiv ewlieni tas-SEBĊ huwa li tiggarantixxi l-istabbiltà tal-prezzijiet. Sabiex jilħaq l-objettiv ewlieni tiegħu, il-Kunsill Governattiv tal-BĊE jibbaża d-deċiżjonijiet tiegħu fuq strateġija ta' politika monetarja b'żewġ pilastri u jimplimentahom bl-użu kemm ta' miżuri standard kif ukoll ta' miżuri mhux standard tal-politika monetarja. L-istrumenti ewlenin tal-politika monetarja standard tal-BĊE huma l-operazzjonijiet ta' suq miftuħ, il-faċilitajiet permanenti u ż-żamma ta' riżervi minimi. Bħala reazzjoni għall-kriżi finanzjarja, il-BĊE bidel ukoll l-istrateġija ta' komunikazzjoni tiegħu billi pprovda gwida bil-quddiem dwar it-triq futura tal-politika tal-BĊE dwar ir-rati tal-imgħax li tiddependi mill-prospetti għall-istabbiltà tal-prezzijiet u ħa numru ta' miżuri mhux standard ta' politika monetarja. Dawn jinkludu x-xiri ta' assi u bonds sovrani fis-suq sekondarju, bil-għan li jissalvagwardja l-istabbiltà tal-prezzijiet u l-effikaċja tal-mekkaniżmu ta' trażmissjoni tal-politika monetarja.

IL-BAŻI ĠURIDIKA

— L-Artikoli 119-144, 219 u 282-284 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE);

— Il-Protokoll (Nru 4) tat-Trattat ta' Lisbona dwar l-Istatut tas-Sistema Ewropea ta' Banek Ċentrali (SEBĊ) u tal-Bank Ċentrali Ewropew (BĊE).

L-OBJETTIVI

L-objettiv ewlieni tas-SEBĊ skont l-Artikolu 127(1) TFUE huwa li jiżgura l-istabbiltà tal-prezzijiet. Mingħajr preġudizzju għal dan l-objettiv, is-SEBĊ tappoġġa politika ekonomika ġenerali fl-Unjoni, bil-ħsieb li tikkontribwixxi għall-ilħuq tal-objettivi tal-Unjoni. Is-SEBĊ taġixxi skont il-prinċipju ta' ekonomija tas-suq miftuħ b'kompetizzjoni libera, li jiffavorixxi allokazzjoni effiċjenti ta' riżorsi (Artikolu 127(1) TFUE).

IL-KISBIET

A. Il-prinċipji gwida tal-azzjoni tal-BĊE

1. L-indipendenza tal-BĊE

Il-prinċipju essenzjali tal-indipendenza tal-BĊE huwa stabbilit fl-Artikolu 130 tat-TFUE ("Fit-twettiq tal-kompiti u d-dmirijiet tagħhom mogħtija lilhom fit-Trattati u bl-Istatuti tas-SEBĊ u tal-BĊE, la l-Bank Ċentrali Ewropew, u lanqas bank ċentrali nazzjonali, jew

membru tal-korpi deċiżjonali tagħhom ma għandu jfittex jew jieħu struzzjonijiet minn istituzzjonijiet, korpi u organi tal-Unjoni, minn xi gvern ta' Stat Membru jew minn xi korp ieħor"). L-indipendenza tal-BĊE hija żgurata wkoll permezz tal-projbizzjonijiet imsemmija fl-Artikolu 123 tat-TFUE, li japplikaw ukoll għall-banek ċentrali nazzjonali: faċilitajiet ta' overdraft jew xi tip ieħor ta' faċilità ta' kreditu favur istituzzjonijiet jew korpi tal-Unjoni, gvernijiet ċentrali, awtoritajiet reġjonali, lokali jew awtoritajiet pubbliċi oħra, korpi oħra regolati bid-dritt pubbliku jew impriżi pubbliċi ta' Stati Membri huma pprojbiti. Fiċ-ċentru tal-indipendenza tal-BĊE hemm l-għażla ħielsa tal-istrumenti politiċi monetarji. It-Trattat jipprevedi l-użu ta' strumenti tradizzjonali (Artikoli 18 u 19 tal-Istatut) u jippermetti lill-Kunsill Governattiv jiddeċiedi dwar l-użu ta' metodi oħra (Artikolu 20 tal-Istatut).

2. Il-prinċipji tar-responsabbiltà u t-trasparenza tal-BĊE

Sabiex jiżguraw il-kredibbiltà tal-BĊE, it-Trattat (Artikolu 284 TFUE) u l-Istatut (Artikolu 15) jimponu obbligi ta' rapportar. Il-BĊE jħejji u jippubblika rapporti, tal-anqas darba kull tliet xhur, dwar l-attivitajiet tas-SEBĊ. Dikjarazzjoni finanzjarja kkonsolidata tas-SEBĊ tiġi pubblikata kull ġimgħa. Mill-bidu nett, il-Monthly Bulletin tal-BĊE pprovda analiżijiet fil-fond tas-sitwazzjoni ekonomika u l-prospetti għall-iżviluppi fil-prezzijiet. F'Jannar 2015 il-Monthly Bulletin sar l-Economic Bulletin il-ġdid, li, fid-dawl tal-qalba f'Jannar 2015 għal intervall ta' sitt ġimgħat għal-laqgħat tal-Kunsill Governattiv dwar il-politika monetarja, se jiġi ppubblikat ġimagħtejn wara kull laqgħa dwar il-politika monetarja. Fid-19 ta' Frar 2015 il-BĊE ppubblika, għall-ewwel darba, rendikont tal-laqgħa dwar il-politika monetarja tal-Kunsill Governattiv u, b'hekk, allinja ruħu mal-politika ta' komunikazzjoni ta' banek ċentrali ewlenin oħrajn. Il-BĊE jippreżenta rapport annwali lill-Parlament Ewropew dwar l-attivitajiet tas-SEBĊ u dwar il-politika monetarja kemm tas-sena preċedenti kif ukoll tas-sena kurrenti. Il-BĊE għandu obbligu ta' rendikont lill-Parlament Ewropew, u l-membri tal-Bord Eżekuttiv tal-BĊE jidhru quddiemu b'mod regolari.

3. Ir-regoli tal-votazzjoni fil-Kunsill Governattiv tal-BĊE (Artikolu 10(2) tal-Istatut)

Il-prinċipju li jiġi applikat waqt il-votazzjoni tal-Kunsill Governattiv tal-BĊE huwa dak ta' "membru wieħed, vot wieħed". Skont it-Trattati tal-UE, sistema ta' rotazzjoni kellha tiġi implimentata fis-sistema ta' votazzjoni tal-Kunsill Governattiv tal-BĊE malli l-għadd ta' pajjiżi taż-żona tal-euro jaqbeż it-18, li kien il-każ mill-1 ta' Jannar 2015, meta l-Litwanja ngħaqdet maż-żona tal-euro. L-idea tar-rotazzjoni hija li tiġi żgurata l-effikaċja tas-sistema tat-teħid ta' deċiżjonijiet tal-BĊE anki b'żieda fl-għadd tal-parteċipanti. Il-Gvernaturi mill-pajjiżi taż-żona tal-euro kklassifikati mill-ewwel sal-ħames post skont id-daqs tal-ekonomiji u s-setturi finanzjarji tagħhom (attwalment il-Ġermanja, Franza, l-Italja, Spanja u n-Netherlands) jikkondividu bejniethom erba' drittijiet tal-vot. L-oħrajn kollha (attwalment 14) jikkondividu 11-il dritt tal-vot. Il-Gvernaturi jużaw id-drittijiet abbażi ta' rotazzjoni kull xahar skont min ikun imissu. Il-membri tal-Bord Eżekuttiv tal-BĊE għandhom drittijiet tal-vot permanenti.

B. L-istrateġija tal-politika monetarja tal-BĊE

1. Deskrizzjoni ġenerali

Fit-13 ta' Ottubru 1998, il-Kunsill Governattiv tal-BĊE qabel dwar l-elementi prinċipali tal-istrateġija tiegħu għall-politika monetarja, jiġifieri (i) definizzjoni kwantitattiva tal-

istabbiltà tal-prezzijiet, (ii) rwol importanti għall-monitoraġġ tat-tkabbir monetarju identifikat minn analiżi tal-ammonti monetarji u (iii) valutazzjoni wiesgħa tal-prospetti għall-iżviluppi fil-prezzijiet. Il-BĊE għażel strateġija monetarja bbażata fuq żewġ pilastri (Pilastru 1: analiżi ekonomika; Pilastru 2: analiżi monetarja), li r-rwoli rispettivi tagħhom ġew definiti b'mod ċar għal darb'oħra waqt ir-rieżami tal-istrateġija monetarja fit-8 ta' Mejju 2003. Waqt smigħ pubbliku organizzat mill-Kumitat għall-Affarijiet Ekonomiċi u Monetarji fl-4 ta' Settembru 2019, il-President il-ġdid tal-BĊE, is-Sinjura Lagarde, ħabbret li l-istrateġija tal-politika monetarja tal-BĊE se tiġi rieżaminata.

2. L-istabbiltà tal-prezzijiet

L-istabbiltà tal-prezzijiet hija definita bħala rata ta' inflazzjoni (żieda sena wara sena fl-Indiċi Armonizzat tal-Prezzijiet għall-Konsumatur (HICP) għaż-żona tal-euro) ta' inqas minn, iżda qrib it-2 % fuq perjodu medju ta' żmien.

3. L-ewwel pilastru tal-istrateġija għall-politika monetarja: analiżi ekonomika

L-analiżi ekonomika tivvaluta d-determinanti fuq perjodu qasir u medju ta' żmien tal-iżviluppi fil-prezzijiet. L-enfasi hija fuq l-attività reali u l-kundizzjonijiet finanzjarji fl-ekonomija. L-analiżi ekonomika tqis il-fatt li l-iżviluppi fil-prezzijiet matul dawk il-perijodi huma influwenzati fil-parti l-kbira mill-interazzjoni bejn il-provvista u d-domanda fis-swieq tal-prodotti, tas-servizzi u tal-fatturi. Biex jagħmel dan, il-BĊE jirrieżamina regolarment, inter alia, l-iżviluppi fir-rendiment ġenerali, id-domanda u l-kundizzjonijiet tas-suq tax-xogħol, firxa wiesgħa ta' indikaturi tal-prezzijiet u tal-kostijiet, il-politika fiskali, il-bilanċ tal-pagamenti għaż-żona euro u l-prezzijiet tal-assi[1].

4. It-tieni pilastru tal-istrateġija għall-politika monetarja: analiżi monetarja

L-analiżi monetarja tisfrutta r-rabta fit-tul bejn il-flus u l-prezzijiet u sservi primarjament bħala mezz ta' kontroverifika tal-indikazzjonijiet fuq perjodu qasir sa medju ta' żmien għall-politika monetarja li jkunu ġejjin mill-analiżi ekonomika. L-analiżi monetarja tikkonsisti f'analiżi dettaljata tal-iżviluppi monetarji u tal-kreditu bil-ħsieb li jiġu vvalutati l-implikazzjonijiet tagħhom għall-inflazzjoni futura u t-tkabbir ekonomiku.

C. Implimentazzjoni tal-politika monetarja: strumenti u proċeduri

Bl-istabbiliment ta' rati tal-imgħax li bihom il-banek kummerċjali jistgħu jirċievu flus mill-bank ċentrali, il-politika monetarja tal-BĊE tinfluwenza indirettament ir-rati tal-imgħax fl-ekonomija kollha taż-żona tal-euro, u b'mod partikolari r-rati għal self mogħti mill-banek kummerċjali u għal depożiti ta' tfaddil. Il-BĊE juża firxa ta' strumenti biex jimplimenta l-politika monetarja tiegħu.

1. Operazzjonijiet ta' suq miftuħ

L-operazzjonijiet ta' suq miftuħ għandhom rwol importanti fl-orjentament tar-rati tal-imgħax, fil-ġestjoni tas-sitwazzjoni tal-likwidità fis-suq u fis-senjalar tal-orjentament tal-politika monetarja. L-operazzjonijiet regolari tas-suq miftuħ tal-Eurosistema jikkonsistu f'operazzjonijiet ta' ġimgħa li jipprovdu likwidità f'euro (operazzjonijiet ta' rifinanzjament ewlenin, jew MROs) u f'operazzjonijiet ta' tliet xhur li jipprovdu likwidità f'euro (operazzjonijiet ta' rifinanzjament fuq żmien itwal, jew LTROs). L-MROs iservu

[1]Id-deskrizzjonijiet taż-żewġ pilastri huma meħuda minn: The Monetary Policy of the ECB (Il-Politika Monetarja tal-BĊE) (2011), http://www.ecb.int/pub/pdf/other/monetarypolicy2011en.pdf

biex jorjentaw ir-rati tal-imgħax għal perjodu qasir ta' żmien, biex jimmaniġġjaw is-sitwazzjoni tal-likwidità u biex jissenjalaw l-orjentament tal-politika monetarja fiż-żona tal-euro, filwaqt li l-LRTOs jipprovdu rifinanzjament addizzjonali fuq żmien itwal għas-settur finanzjarju.

Operazzjonijiet tas-suq miftuħ anqas regolari huma operazzjonijiet ta' rfinar u operazzjonijiet strutturali. L-għan ta' dawk tal-ewwel huwa li jittrattaw il-fluttwazzjonijiet mhux mistennija tal-likwidità fis-suq, b'mod partikolari bl-għan li jittaffew l-effetti fuq ir-rati tal-imgħax, filwaqt li dawk tal-aħħar għandhom l-għan ewlieni li jaġġustaw il-qagħda strutturali tal-Eurosistema fir-rigward tas-settur finanzjarju fuq bażi permanenti.

2. Faċilitajiet permanenti

Il-faċilitajiet permanenti jipprovdu jew jassorbu l-likwidità b'maturità overnight u l-EONIA (Euro Overnight Index Average) tkejjel ir-rata tal-imgħax effettiva prevalenti fis-suq interbankarju overnight tal-euro. L-Eurosistema toffri lill-istituzzjonijiet tal-kreditu żewġ faċilitajiet permanenti: il-faċilità ta' self marġinali sabiex jiksbu likwidità overnight mill-bank ċentrali, billi jippreżentaw biżżejjed assi eliġibbli, u l-faċilità ta' depożitu sabiex isiru depożiti overnight mal-bank ċentrali

3. Iż-żamma ta' riżervi minimi

Skont l-Artikolu 19(1) tal-Istatut, il-BĊE jista' jitlob li l-istituzzjonijiet tal-kreditu, li jkunu bbażati fl-Istati Membri, ikollhom riżervi minimi fil-BĊE u fil-banek ċentrali nazzjonali. L-għan tar-riżervi minimi huwa li jistabbilizzaw ir-rati tal-imgħax fuq perjodu qasir ta' żmien u joħolqu (jew ikabbru) nuqqas strutturali tal-likwidità fi ħdan is-sistema tal-banek fir-rigward tal-Eurosistema, li jagħmel aktar faċli l-kontroll tar-rati tas-suq monetarju permezz ta' allokazzjonijiet regolari ta' likwidità. Il-metodi tal-kalkolu u d-determinazzjoni tal-ammont meħtieġ jiġu stabbiliti mill-Kunsill Governattiv.

4. Miżuri tal-politika monetarja mhux standard u reazzjoni għall-kriżi

F'Awwissu 2012, il-BĊE ħabbar il-possibbiltà li jitwettqu transazzjonijiet monetarji definittivi (OMT) fis-swieq sekondarji tal-bonds sovrani biex jissalvagwardja trażmissjoni xierqa tal-politika monetarja u jħares l-uniċità tal-politika monetarja tiegħu.

Minn Lulju 2013 il-BĊE beda jipprovdi gwida bil-quddiem dwar it-triq futura tal-politika tar-rati tal-imgħax. L-għoti ta' gwida bil-quddiem kien bidla materjali fl-istrateġija ta' komunikazzjoni tal-BĊE peress li involva l-komunikazzjoni mhux biss ta' kif tal-BĊE jivvaluta l-kundizzjonijiet ekonomiċi attwali u r-riskji għall-istabbiltà tal-prezzijiet fuq perjodu medju ta' żmien, iżda anke ta' dak li din il-valutazzjoni timplika għall-orjentazzjoni futura tal-politika monetarja tiegħu.

F'Ġunju 2014, il-BĊE ħabbar sensiela ta' operazzjonijiet immirati ta' rifinanzjament fuq perjodu itwal ta' żmien (TLTROs) bil-għan li jtejjeb is-self mill-banek lill-istituzzjonijiet ta' kreditu taż-żona tal-euro, inizjalment għal perjodu ta' sentejn. It-tieni sensiela (TLTRO II) nbdiet f'Marzu 2016 u t-tielet sensiela (TLTRO III) f'Marzu 2019.

Barra minn hekk, u mill-2009, ġew implimentati diversi programmi ta' xiri ta'assi bl-objettiv li jsostnu t-tkabbir madwar iż-żona tal-euro u b'mod konsistenti mal-għan li jinkisbu rati ta' inflazzjoni inqas minn, iżda qrib, it-2 % fuq perjodu medju ta' żmien. Dawn jikkonsistu fil-programm ta' xiri mis-settur korporattiv (CSPP), il-programm ta' xiri ta' titoli ggarantiti b'assi (ABSPP) u t-tielet programm ta' xiri ta' bonds koperti

(CBPP3). Programmi oħrajn li issa ġew itterminati jinkludu l-Programm tas-Swieq tat-Titoli (SMP), il-programm ta' xiri ta' bonds garantiti (CBPP) u t-tieni programm ta' xiri ta' bonds koperti (CBPP2). Il-pass ta' kull xahar tax-xiri ta' assi netti inizjalment kien ta' EUR 60 biljun (bejn Marzu 2015 u Marzu 2016) u aktar tard żdied għal EUR 80 biljun fix-xahar (bejn April 2016 u Marzu 2017). Ix-xirjiet ta' assi netti mbagħad tnaqqsu gradwalment għal EUR 15 biljun fix-xahar (bejn Ottubru 2018 u Diċembru 2018). F'Diċembru 2018, il-Kunsill Governattiv iddeċieda li jwaqqaf ix-xiri nett ta' assi, bil-għan li jibqa' jinvesti mill-ġdid il-ħlasijiet prinċipali minn titoli li jimmaturaw u li jżomm ix-xiri kumulattiv nett minn kull programm kostitwenti ta' xiri ta' assi fil-livelli rispettivi tagħhom. Fit-12 ta' Settembru 2019, il-Kunsill Governattiv iddeċieda li jerġa' jibda x-xiri nett ta' assi b'pass ta' EUR 20 biljun fix-xahar mill-1 ta' Novembru 2019, filwaqt li kien jistenna li dawn jibqgħu għaddejjin "għal kemm ikun hemm bżonn biex jissaħħaħ l-impatt akkomodattiv tar-rati ta' politika tiegħu, u li jintemmu ftit qabel ma jibda jgħolli r-rati ewlenin tal-imgħax tal-BĊE."

IR-RWOL TAL-PARLAMENT EWROPEW

Il-BĊE għandu l-obbligu li jagħti rendikont lill-Parlament Ewropew. Dan l-obbligu ta' rendikont huwa eżerċitat f'erba' modi ewlenin.

Skont l-Artikolu 284(3) tat-TFUE u l-Artikolu 15(3) tal-Istatut tas-SEBĊ, il-President tal-BĊE huwa meħtieġ jippreżenta rapport annwali lill-Parlament. Il-Parlament normalment jadotta riżoluzzjoni dwar ir-rapport annwali tal-BĊE[2].

Il-President tal-BĊE, skont prattika konsolidata, jidher erba' darbiet fis-sena quddiem il-Kumitat għall-Affarijiet Ekonomiċi u Monetarji (ECON) tal-Parlament biex jispjega d-deċiżjonijiet ta' politika tal-BĊE u jwieġeb mistoqsijiet mill-membri tal-kumitat (Djalogu Monetarju). Il-laqgħat huma miftuħa għall-pubbliku ġenerali u t-traskrizzjonijiet huma ppubblikati fuq il-website kemm tal-Parlament kif ukoll tal-BĊE. Il-Kumitat ECON jiddependi fuq il-Panel ta' Esperti Monetarji biex jipprovdi input indipendenti u għarfien espert qabel kull Djalogu Monetarju[3].

Skont l-Artikolu 140 tar-Regoli ta' Proċedura tal-Parlament Ewropew, li ġie fformalizzat wara ftehim bejn il-Parlament Ewropew u l-BĊE, kull Membru tal-Parlament Ewropew jista' jissottometti sa sitt mistoqsijiet għal tweġibiet bil-miktub fix-xahar lill-BĊE.

Fl-aħħar nett, il-Parlament Ewropew għandu rwol fil-proċedura tal-ħatra għall-membri tal-Bord Eżekuttiv tal-BĊE (jiġifieri l-President, il-Viċi President u erba' membri oħrajn)[4].

Dirk Verbeken / Dražen Rakić / Dario Paternoster
12/2019

[2]Ara, pereżempju, il-proċedura għar-rapport annwali tal-2018 tal-BĊE: https://oeil.secure.ep.parl.union.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2019/2129(INI)&l=en.
[3]Id-dokumenti maħruġa mill-Panel ta' Esperti Monetarji huma disponibbli fuq: https://www.europarl.europa.eu/committees/mt/econ/monetary-dialogue.html.
[4]Għal aktar dettalji dwar ir-rwol tal-Parlament Ewropew fil-ħatriet tal-BĊE, ara https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/638413/IPOL_STU (2019) 638413_EN.pdf.